

In spet je bila srečna kot poprej.

Miss Ekspres sedi ob vagonem oknu, z modrim svilenim trakom ima prevezan vrat, ogleduje si divne pokrajine od francoske obale do Carigrada in posluša sladko uspravanko: Titata, titata...

Tako je postala nekdanja mačica s Topčiderskega brda ljubljenska vseh potnikov Orient-Ekspresa. Od Calaisa do Carigrada jo pozdravljajo in ji mahajo z robci in ona bi jim gotovo ozdravljala z belo tačico, če bi znala...

(Z dovoljenjem pisateljice prevedel P. V. B.)

Pa Belalang.

(Malajska pripovedka. Pripoveduje dr. A. Debeljak.)

Tri mesece pozneje so priplule tri ladje. Kot tovor so vozile drobcene račice, ki so se bile pravkar izlegle. Račic ni bilo ločiti od račakov. Ladje so spustile mačke in kapitan je krenil na suho h kralju Inderi Maji. Ko ga je Nj. Veličanstvo pogledalo, se je kapitan v znak ponižnosti usedel na tloraj in vljudno govoril: »Tisočkrat prosim odpuščanja, gospodar! Tvoj hlapec je na potu iz ene dežele v drugo. S seboj vozi naklad pravkar izvaljenih račic in bi rad vedel, katere bodo race in katere račmani. Če to razpoznaš, gospodar, ti tvoj hlapec prepusti vse tri brodove z nakladom vred. Ako pa tega ne spoznaš, gospodar, potem — tisočkrat prosim oproščenja — si tvoj hlapec izprosi tvoj riž; njegov naj postane.«

Nj. Veličanstvo je odgovorilo: »Prav, kapitan, daj mi tri dni časa. Tretji dan lahko prideš, privedi račke s seboj, razpoznal jih bom.«

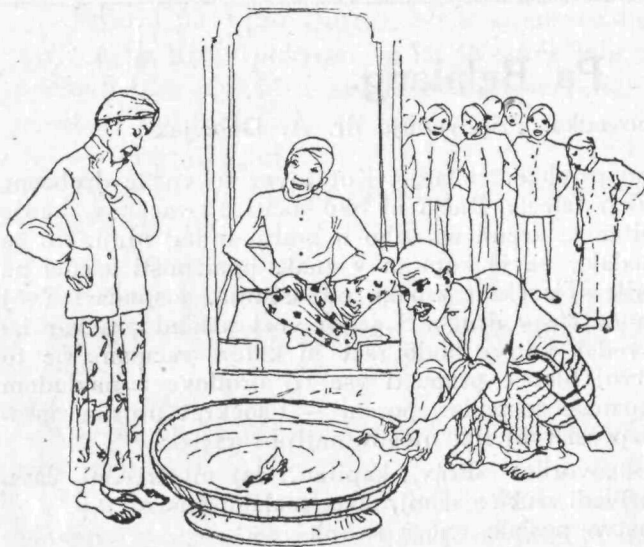
Nato je Nj. Veličanstvo poslalo enega svojih stražnikov po dvornega zvezdarja Pa Belalanga. Ta si je baš pripravljaj betel (tobak) za žvečenje. Stražar je vstopil in rekel: »O, dvorski astrolog, nalog imam, naj te naglo pripeljem!« Dvorski zvezdar pa je rekel: »Kaj se je naključilo, da me kliče kralj?« Stražar je odvrnil: »Priplavale so ladje, ki vozijo pravkar izlegle račice; vedeti hočejo, katere bodo race in katere račmani. Zato te kralj zove.« »Dobro,« je rekel dvorski zvezdar Pa Belalang, prijel za palico in potoval s čuvajem, dokler nista prišla k Nj. Veličanstvu v zaslužno dvorano. Nj. Veličanstvo se je ozrlo v dvorskega zvezdarja in velelo: »Pridi bliže, posvetovati se hočem s teboj.«

Pa Belalang se je bližal Nj. Veličanstvu z globokim poklonom. Nato je Nj. Veličanstvo izpregovorilo: »Kaj naj si mislim o tem, dvorski astrolog? Priplule so tri ladje in pripeljale s seboj račke, ki so se pravkar izlegle, in kapitan želi, naj mu povem, katere bodo race in katere račaki. Ako prav uganem, mi podari ladje, če ne pogodim, mu moram jaz dati to deželo. Sedaj mi povej, kako naj ugibljem?« Ko je dvorski zvezdar začul takšne besede, je skušal dobiti časa, upajoč, da mu bo Alah, vladar vseh svetov, medtem kako pomogel. Zato je takole govoril: »Po sreči imam doma čarodejske knjige, od katerih tri ali štiri obravnavajo zgolj o racah. Nadejam se, da dovoliš svojemu sužniku tri dni, ker bi rad proučil te knjige.« Nato je

Nj. Veličanstvo odgovorilo: »Dobro.« Pa Belalang se je s togo v srcu odpravil proti domu. Bal se je, kako se bo izkopal iz stiske, v katero je zabreždel po svojih lažeh. In tako ni ne jedel, ne pil, ne spal, pač pa venomer ponavljal pri sebi: »Ja Allah, Ja Rabbi, Ja Sajdi, Ja Maulai — o Bog, o Gospod, o knez, o vladar! V tvoje roke se izročim v tej stvari, da bom mogel ločiti samičke od samcev.«

Od pomenka z Nj. Veličanstvom sta minila dva dneva in žalost Pa Belalangova zavoljo zadeve, ki si jo je bil nakopal, je bila velika. Tedaj je nastopila tudi tretja noč in po volji Alaha, velikega zapovednika, se mu je pojavil dober domislek: »Kaj, ko bi se peljal s čolnom k brodom in pogledal, kaj počenjajo račice?« In tako je veslal k ladjam, potihem, da ne bi

nihče slišal pljuskota. Dospevši na mesto, kjer so bile tri ladje zasidrane, je vlekel na uho, kaj se ljudje na ladji menijo. Po volji Alaha, ki je vsegamogočen, je bila kapitanova žena pravkar v razgovoru s svojim možem. Dejala je: »O kapitan, koliko časa bomo še tu zasidrani s temi račkami? Rada bi vedela, kako jih hočeš ločiti. Ako me zares ljubiš, mi povej, da bom še jaz to vedela.« Kapitan se je oglasil: »O ženica, cvet mojega srca, tega ti ne smem razodeti, bojim se, da bi utegnil kdo

slišati, kajti jutri mora kralj te dežele uganiti. Če ne zadene, bo vsa ta dežela moja: če pa pogodi, mu pripadejo vse te tri ladje... A ker te ljubim, ti povem, toda z nikomer ne govori o tem.« Žena je odvrnila: »Odkod naj bi se tukaj vzel tujec, sedaj okoli polnoči?« Kapitan ji je torej razodel: »Ako jih hočem ločiti, zlijem vode v veliko posodo. Tiste, ki se takoj potopijo, so račke; katere pa se pogreznejo šele pozneje, so racaki.« Ko je žena to čula, je molčala in nato sta zaspala do rana.

Ko je Pa Belalang vse slišal, je imel veliko veselje, in njegova dobra volja, dotlej povsem izumrla, je vnovič oživela. Zopet je veslal proti domu. Ko je prišel, ga je zapazila žena, Emak Belalang, stopila je ter mu odklenila vrata. Pa Belalang jo je vprašal: »Imaš riža, Emak Belalang? Lačen sem. Jutri si prinesem plačilo od kralja.« Žena je rekla: »Evo riža, le pojej ga!« Pa Belalang je sedaj razgrnil svojo obleko, sedel nanjo in se nasitil. Nato je blaženo zaspal. Drugi dan je zarana vstal.

Toda vrnimo se spet k povesti o kapitanu. Naslednje jutro se je navsezgodaj pripravil ter odrinil na breg v spremstvu svojega moštva, ki je nosilo račke. Kralj je sedel na svojem vladarskem prestolu med vsemi ministri, pridvorniki, stražarji in navadnimi ljudmi; vsi so hoteli biti pri redki prireditvi. Nato je kralj ukazal čuvaju, naj gre hitro po dvorskega zvezdarja. Čuvaj se je priklonil in se odpravil k Pa Belalangu. Rekel mu je: »Moj gospodar mi je zapovedal, naj privedem dvorskega astrologa; kapitan in vsi drugi ljudje so že zbrani v dvorani.«

Dvorski astrolog si je vzel betela s seboj ter se napotil k Nj. Veličanstvu. Ko je stopil v avdienčno dvorano, mu je kralj ukazal: »Pridi sem!« Dvorski astrolog Pa Belalang se je približal Nj. Veličanstvu. Nj. Veličanstvo je ukazalo: »Kako je s stvarjo, dvorski astrolog, ali si upaš razložiti račice od racakov?« Pa Belalang je odgovoril: »Tisočkrat prosim odpuščanja, za povednik, tvoj suženj je dovolj dolgo brskal po knjigah. Naposled je vendar našel v drobni knjižici. V tej stoji z dvema vrsticama tole zapisano: ‚Hoj čemo li pri račicah razpoznati race od racakov, tedaj moramo rabiti v ta namen vodo.‘« Nato je Nj. Veličanstvo velelo prinesiti veliko posodo iz zlata. Prinesli so jo ter jo postavili pred Nj. Veličanstvo. Zatem je reklo Nj. Veličanstvo: »Evo vode, dvorski astrolog!« Pa Belalang je govoril: »Torej jih spuščajte posamič noter: katera se takoj pogrezne, je račica, katera se potopi šele kesneje, pa racák.« »Spusti jih noter,« je ukazalo Nj. Veličanstvo. »Predlagam, da jih ti spuščaj, gospodar,« je rekel Pa Belalang. »Jaz tega ne razumem,« je odvrnilo Nj. Veličanstvo. Pa Belalang je vstal in spuščal race v vodo. Ko je bila prva posajena v vodo, se je brž potopila in Pa Belalang je pripomnil: »To je raca, gospodar.« Zatem je položil drugo, ki se je pozneje pogreznila. Nj. Veličanstvo je izjavilo: »Ta živalca se je šele pozneje potopila!« Pa Belalang je pripomnil: »Če se je šele pozneje potopila, je racak, gospodar.«

Nato se je kralj ozrl v poveljnika ladje in mu rekel: »No torej, kapitan, je li stvar zares tako, kakor pravi moj dvorski astrolog?« Poveljnik brodov je odgovoril: »Tako je, gospodar, kakor pravi dvorski zvezdar. Kako je neki prišel na to?« Nj. Veličanstvo je izustilo tedaj: »Ako je stvar taka, naj vezir od njega prevzame ladje in mu dá nekaj živeža, da se bo mogel vrniti v svojo domovino.« Vezir je pozdravil s poklonom in odšel z ladjevodjo, ki je bil takisto pozdravil s priklonom. Ladje s tovorom vred je ta izročil zakladniku. Potlej se je napotil domov, v svojo očetnjo, s svojo družico in svojimi ladjarji. Imel je le suknjico, v katero je bil oblečen. Bil je hudo žalosten, ker ga je vest pekla, da je bil ženski zaupač skrivnost.

Kakor gré glas po deželi, je Nj. Veličanstvo pozvalo Pa Belalanga k sebi ter mu reklo: »O moj brat, o dvorski astrolog, poln modrosti. Iz hvaležnosti dam svojemu bratu ladjo s tovorom vred za darilo.« Pa Belalang je odgovoril: »Prosim tisočkrat oprostila, gospodar, tvoj suženj upa, da mu bo odpuščeno, če se drzne pripomniti, da je jako pravično, kar je ukrenilo Nj. Veličanstvo. Naj mi bo dovoljeno, prosim, da sprejemem ta dar, ker sem denar, ki sem ga dobil od Nj. Veličanstva, iz radosti že potrošil. Sedaj prosim, velitelj moj, da bi smel proč, igrati se moram s svojimi otroki.« Nj. Veličanstvo se je nasmejalo, rekoč: »Zakaj ne — moji mladiči se bodo radi kratkočasili s tvojimi otroki, to ni nič. In ladjo ti poklonim.« Pa Belalang je odgovoril: »Dobro, gospodar.« Potlej je Nj. Veličanstvo naročilo, naj se brod zasidra nasproti Pa Belalangovi hiši.

(Dalje prih.)

